

KOHO KOHTIA

NUMERO 25

JOULUKUU 2020

Sukukokous Sofiassa lauantaina 26.9.2020

Koko vuotta 2020 leimasi maailmanlaajuinen koronaepidemia. Meilläkin oli Sofian vuosikokouksessa kasvomaskit päällä ja pidimme riittäviä turvavälejä. Tilanne on vain kaiken aikaa pahentunut. Uudenmaan koronatilanne oli niin huono, että se uhkasi jo perinteistä joulunviettoa, kun perheet eivät voineet kokoontua yhteen. Toivoa on kuitenkin näkyvissä, kun koronarokote saadaan käyttöön jo heti alkuvuodesta.

KOHOSTEN ELÄMÄÄ POISSA SORTAVALASTA JA KARJALASTA

Sukuseuran hallituksessa havahduttiin vuonna 2020 huomaamaan, että lehtemme sisältö on katkannut vain pienen osan jäsenistön muistamista elämäkokemuksesta. Suurin osan jäsenistämme on syntynyt ja elänyt sodanjälkeisenä aikana, mutta tuota aikaa emme ole lehdessä juuri käsitelleet. Tässä numerossa tätä laiminlyöntiä aletaan korjata ja seuraavissa numeroissa jatketaan.

Esille tulee kysymyksiä siitä, miten aloilleen asettuminen uusille asuinsijoille ja uusiin ammatteihin vähitellen eteni, kun varsinaisista evakkoretkistä oli selvitty. Kysytään myös, millaista oli tavallinen arkielämä 1940-luvun lopulla sekä 1950- ja 1960-luvuilla – niillä vuosikymmenillä, joita nyt noin 70-vuotiaatkin muistavat lapsuutenaan ja nuoruutenaan.

Esiin voi tulla myös mainintoja suvun sisäisestä yhteydenpidosta tai sen puutteesta. Sodanjälkeiseen aikaan kuuluu myös kertomus hevosvetoisen maaseutu-Suomen muuttumisesta autoistuneeksi lähiö- ja kaupunki-Suomeksi. Miten tämä kosketti Kohosia?

Toinenkin havahtuminen tapahtui vuonna 2020. Huomattiin, että Kohosen suvussa lähdöt Sortavalasta eivät suinkaan tapahtuneet vasta vuonna 1940 ja 1944, vaan lähtijöitä oli jo aikaisemmilta vuosilta. Taneli Petterinpoika Kohosen vanhimman pojan Matin jälkeläiset hajosivat Rauman seudulle jo 1910-luvulla ja Sortavalaan palasi heistä myöhemmin vain pieni joukko. Tanelin sisaren Annin ja miehensä Gabriel Lempisen poika August päätyi samoihin aikoihin Helsinkiin ja edelleen Karjaalle, ja veti ajan mittaan nuorempia sisarusiaan samalle suunnalle. Työn perästä lähdettiin 1930-luvulla Sortavalasta Käkisalmeen ja Viipuriin, ja korkeampiin opintoihin Helsinkiin asti. Ylivoimainen pääosa kyllä pysyi Sortavalan seuduilla sotaan asti.

Kolmas havahduttava seikka: seuran piirissä on enää kymmenkunta ennen sotaa syntynyttä ja heidänkin muistonsa sotaa edeltäneestä ajasta ovat lapsen ja keskenkasvuisen muistoja. Nyt pääsevät esille heidän aikuisuutensa muistot ja kaikkien heitä nuorempien lapsuus- ja nuoruusmuistot. Kuvataan suurten ikäluokkien elämää, jota on kokonaisuudessaan kuvattu Antti Malisen ja Tuomo Tammisen mainiossa teoksessa ”Jälleenrakentajien lapset (2018)”. Meillähän on jo sukuseuran piirissä yhtä mainio kuvaus samoilta vuosikymmeniltä Sulo Saikkosen muisteluteoksessa ”Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää” (2019, esitelty Koho-Kohtien vuoden 2019 numerossa).

Sukuseura on taipuvainen muistelemaan menneitä ja etsimään esivanhempiaan. Siellä tulee rajoja vastaan, kun kaikilla ihmisillä on jo noin 10 sukupolven päässä taaksepäin edettäessä noin 1000 esivanhempaa.

Sama runsausongelma tulee vastaan, kun sukupolvia seurataan eteenpäin. 200 vuotta sitten 1820-luvulla eläneillä noin kymmenellä Karmalan Kohosella lienee nykyisin elossa useita satoja jälkeläisiä puolisoineen. Sekä taaksepäin että eteenpäin edettäessä kiinnostavaa ei ole suvun erinomaisuus, vaan kertomukset siitä, miten monenlaisissa tilanteissa on voitu selviytyä ja rakentaa tulevaisuutta. Tällaiset kertomukset voivat rohkaista myös koronatalvena 2021.

Tässä lehdessä sukuseuran nykyiset aktiivit, pääosin suuriin ikäluokkiin kuuluvat, kirjoittavat oman aikansa historiaa. Tämä havainto toi mieleen Mikkelin lyseon historian lehtorin Heikki Palménin - Sortavalan eläinlääkärin pojan - joka omaperäisenä opettajana sivalsi historian henkilöitä vasemmalta ja etenkin oikealta. Opetuksesta on jäänyt mieleen muun muassa hänen tuomionsa Preussin kuninkaalle Fredrik Suurelle, joka kirjoitti vuonna 1747 ranskankielisen teoksen ”Histoire de Mon Temps”, siis oman aikansa historian. Palménin mielestä tämä oli kardinaalivirhe ja kertoi kirjan tekijän arvostelukyvyn puutteesta. Tästä huolimatta syyllistymme nyt samanlaiseen virheeseen varmana siitä, että myöhemmät sukupolvet korjaavat mahdolliset näköharhamme.

Jussi Simpura

Päätoimittaja

KohoKohtia nro 25 2020

Sisällysluettelo

sivu

Kansi ja Pääkirjoitus	1-2	Aulis Kohonen - Viipurista Helsinkiin/ Hilkka Summa-Pollitt	15-16
Sisällysluettelo /Lehden toimitus	3		
Puheenjohtajan palsta - Jussi Simpura	4	Jussi Simpura: Kohokkaita ja lässähdyksiä	17
Sukuseuran 2020 varsinainen sukukokous Kulttuurikeskus Sofiassa 26.9.2020	5	Pienviljely harrastuksena/ Timo Mattila	18-19
Sukuseuran toiminta vuonna 2021, Lempiset Helylöstä maailmalle	6	Unto Kohosen muistolle/ Eine Kohonen/Jussi Simpura	20-21
Virroille - ja Helsinkiin, sitten Soukkaan/ Rauni Riihihuhta	7-8	Kohosten Kohokohtia ja kuulumisia jäsenistöltä: - Hilkka Summa 70 vuotta - Jari Kohonen 70 vuotta	22
Muistoja maatilalta Hämeenkyröstä/ Teuvo Ijäs	9-10		
Uintiretki Pitikselle/E-M. Mäki-Maunus	11	Korkean iän Kohoset	23
Pentti Kohonen - Sortavalasta Juupajoelle ja Riihimäelle/Pirjo Lehtinen	12-14	Takakansi: Poikkeusvuosi: 2020/maailmanlaajuinen Korona-pandemia	24

KOHOKOHTIA

Kohosen Sukuseura ry:n
Sukulehti (Per. 1992)

VASTAAVA TOIMITTAJA:
Jussi Simpura, puh. 045-3199470

KUVAT:
Pirjo Lehtinen

TOIMITUSSIHTEERI/TAITTO:
Pirjo Lehtinen, puh. 040-561 2730

sähköposti:
aune.lehtinen@kolumbus.fi

internet:
www.kohosensukuseura.fi

TOIMITUSKUNTA:
Sukuseuran hallituksen jäsenet

Otamme mieluusti vastaan jäsenistön lähettämää materiaalia. Erityisesti toivomme pikku-uutisia Kohosten Kohokohtia -palstallemme.

Koronavuotena 2020 sukuseuran toiminta on ollut monen muun toiminnan tapaan säästöliekillä. Ihmisiä ei ole voitu tavata, yhteinen kesäretki Mänttään jouduttiin peruuttamaan, syksyn vuosikokous pidettiin pienimuotoisena. Sukuseuran hallitus on kokoontunut maskien ja turvaetäisyyksien varmistamana.

Sähköiseen tiedonvälitykseen

Tällaisena aikana olisi kysyntää sähköisille tapaamispalveluille kotisivujen ja muiden tutumpien välineiden lisäksi. Sukuseuramme ei ole tässä sähkömaailmassa juuri päässyt eteenpäin. Kaivattaisiin aktivisteja, mieluiten kahta tai kolmea, viemään näitä asioita eteenpäin ja mukaan tarvittaisiin myös nuorempaa polvea. Ilmoittautumisia otetaan vastaan ja vauhdikkaimmatkin ideat pääsevät keskusteluun.

Muutenkin olemme lähestymässä tilannetta, jossa sähköinen tiedonkulku olisi myös sukuseuran ainoa tiedonvälitysmuoto. Nyt käsillä oleva lehti on viimeinen paperilla ilmestynyt. Vuoden 2021 lehti on tarkoitus julkaista vain sähköisenä sukuseuran kotisivuilla.

Yksityisyyden suoja on sukuseurassakin tärkeää

Vuoden mittaan on tullut esiin eri yhteyksissä huolta siitä, miten sukuseuran piirissä pidettävät luettelot ja tuotettavat julkaisut vastaavat nykyajan tietosuojavaatimuksiin. Entistä useammin käy ilmi, että kaikki henkilöt eivät halua kuviaan, lausumiaan tai kirjoituksiaan julkaistavaksi nettiympäristössä. Sukuseuran hyviin käytäntöihin on nyt sisällytettävä se, että ennen kuvien tai lausumien julkaisemista on varmistettava, ettei kellään asianosaisella ole mitään julkaisemista vastaan. Myös sukuseuran jäsenluettelot ja sukuluettelot on laadittava tietosuojavaatimusten mukaisesti. Tässä on vielä opeteltavaa.

Sukuseura muisti-instituutiona

KohoKohtia -lehden tämänkertaisen numeron kokoamisen yhteydessä tuli jälleen kerran esiin se, että sukuseura voi olla tärkeä muisti-instituutio. Tunnetumpia muisti-instituutioita ovat museot, arkistot, myös kirjastot ja monet rekisterejä ylläpitävät tai tilastoja tuottavat laitokset. Sukuseuran piirissä törmää usein siihen, että olisi ollut muistamisen ja muistiin merkitsemisen arvoisia asioita, mutta muistajat väistyvät keskuudestamme eikä ole muistiin merkittäviä. Siispä pyyntö: kirjatkaa muistiin, haastatelkaa, videoikaa pieniäkin kertomuksia. Nyt olemme tulleet ajankohtaan, jossa sotaa edeltävien sukupolvien muistot on muisteltu eikä niitä enää saa juuri kiinni. Sodanjälkeisten suurten ikäluokkien muistelut ovat nyt parhaassa poimintaiässä ennen kuin ajan hammas ne jyräsi madonrei'ille. Sitä poimintatyötä käymme aloittamaan lehtemme tässä numerossa ja jatkamme seuraavassa.

Onko sukuseuran oltava vain pelkkä muistelukeskus?

Kaikki eivät löydä huviaan muistelujen keräämisestä, luetteloinnista ja raportoinnista. Sukuseurala on oltava muutakin toimintaa. Kohosen sukuseuran pienillä voimavaroilla emme pysty tarjoamaan suuria viihdyttäviä tapahtumia, mutta olemme ajatelleet, että kerran vuodessa tehtävä kaikille jäsenille avoin retki johonkin kiinnostavaan kohteeseen voisi tarjota myös viihdykettä. Vuonna 2021 yritämme uudelleen toteuttaa viime vuonna peruuntuneen retken Mänttään - jos korona suo.

Tehkää ehdotuksia!

Olisi suureksi avuksi, jos sukuseuran jäsenet lähettäisivät hallitukselle ehdotuksia tutustumiskohteiksi!

Pirjo Lehtinen

Vuoden 2020 varsinainen sukkokous 26.9.2020 Kulttuurikeskus Sofiassa, Vuosaassa

Syksyn 2020 yhteistapaaminen pidettiin Vuosaassa koronatilanteesta huolimatta. Kulttuurikeskus Sofia toimii Osuuspankkiopiston entisissä tiloissa. Meillä oli tässä samassa paikassa varsinainen sukkokous vuonna 1994. Paikka oli tosin paljon muuttunut.

Osanottajamäärä jäi kyllä vähäiseksi, meitä oli paikalla yhteensä 10 henkeä. Kokous oli kaikin puolin onnistunut. Kävimme vilkasta keskustelua asialistalla olevista asioista ja käsitteimme kaikki lakisääteiset asiat. Kokouksen lomassa joimme Kohoskahvit. Emme liikkuneet kokous-huoneen ulkopuolella, koska paikalla oli paljon muutakin väkeä. Tämän johdosta paikan kulttuuritarjonnan hyödyntäminen jäi vähälle.

Sukuseuran hallituksessa olivat erovuorossa Marja Hautanen, Pirjo Lehtinen ja Mikko Summa. Marja ja Pirjo lupautuivat jatkamaan edelleen. Mikko Summan tilalle valittiin Hilikka Summa-Pollitt.

Toiminnantarkastajina jatkavat Jaana ja Tapio Kohonen, varalle valittiin Kaisa Kohonen ja Susanna Summa.

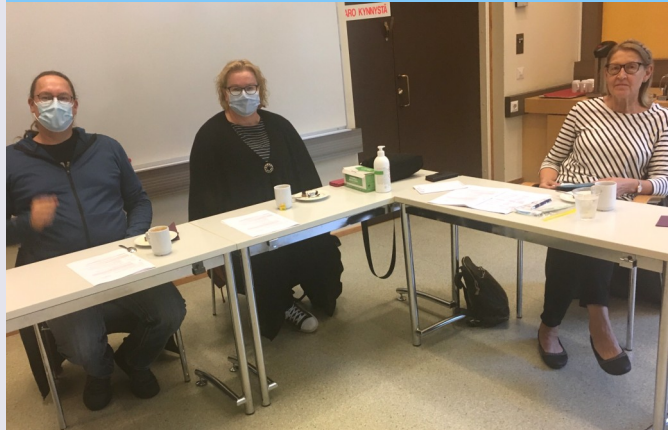
Sukuseurassa on tällä hetkellä 131 aikuisjäsentä ja 24 nuorisojäsentä. Keskustelimme jäsenmaksun korottamisesta sekä perhekohtaisesta jäsenmaksupaketista, koska seuran taloudellinen tilanne on heikentynyt.

Meillä on rahastotilillä varaa vielä tähän yhteen paperilehteen, mutta sen jälkeen julkaisemme lehteä vain nettiversiona. Sukuseuran hallitus tekee jäsenmaksujen korotuspäätöksen seuraavassa kokouksessaan marraskuussa varsinaisen sukkokouksen evästyksen perusteella.

Sukuseura on vaihtamassa pankkia, siirrymme pois Danske Bankista kalliiden palvelumaksujen vuoksi ja siirrämme tilimme Osuuspankkiin 1.1.2021 alkaen.

Jouduimme koronan vuoksi perumaan kevään 2020 tapahtuman Mäntässä Serlachiuksen museossa Götassa. Toivottavasti tilanne tänä keväänä on parempi, ja voimme ottaa sen uudelleen ohjelmaan. Suunnittelemme syksyn 2021 kokousta Raaseporin tienoille.

Keskustelimme seuraavan KohoKohtia-lehden sisällöstä. Kannatettiin ehdotusta, että lehteen koostaan perhekohtaisia kertomuksia siitä, minne Karjalasta muuttaneet perheet sijoittuivat ja miten he kotiutuivat uusille asuinpaikoille. Näistä voidaankin nyt lukea tässä lehdessä.

Kuvassa vas.: Mikko Summa, Susanna Summa ja Hilikka Summa-Pollitt. Korona-aikana heillä on ohjeiden mukaisesti kasvomaskit suojana.

Kuvassa vas.: Martti Kohonen, Kirsti Simpura ja Rauni Riihihuhta. Meillä oli käytössä iso kokoushuone, jossa oli hyvä huomioida turvavälit.

Kevään ohjelma riippuu taaskin koronatilanteesta. Tiedotamme asiasta tarkemmin myöhemmin keväällä. **Toukokuussa** (esim. la 22.5.) yritämme uudelleen vierailua Mänttään Serlachiuksen museoon ja muihin seudun nähtävyyksiin. Houkuttimena on kuulun katutaiteilijan Banksyn näyttely. Siihen otetaan varauksia vasta maaliskuun alusta eteenpäin. Paikan päällä oltaisiin noin klo 12-16. **Syyskuussa** (päivämäärä tarkentuu) järjestämme syyskokouksen. Esillä on ollut sopiva paikka Karjaan suunnalla.

Ensi vuoden KohoKohdissa jatkamme sukuhaarojen sodanjälkeisen ajan esittelyjä. Tiedossa on jo muutama kirjoitus. Yritämme saada myös kootuksi tiiviitä taulukkoesittelyjä, joista näkyy pääpiirteissään, miten muuttaminen Sortavalan seudulta muualle on edennyt noin vuoden 1900 jälkeen. Ensimmäinen tällainen on jo tullut: **Marja Hautasen ja Terhi Laukkasen kokoama esitys** Anna ja Gabriel Lempisen jälkeläisten liikkeistä Helylöstä maailmalle. Julkaisemme sen nyt tässä mallina muille ilman selityksiä ja ensi vuonna pienen lisäselityksen kera. Näitä voi itsekukin valmistella vuoden mittaan.

Anna ja Gabriel Lempisen jälkeläisten liikkeistä Helylöstä maailmalle

Taneli	1889 - 1950	Oli Viipurissa oma puusepänverstaas ja toimi sodan jälkeen puuseppänä Tampereella
Ida	1891 - 1957	Kotiompelija Evakkona mm. Liedossa Anni sisarensa luona ja sitten Alavuudella vanhempiensa luona ja myöhemmin Haukivuorella Heikki veljensä luona
August	1894 - 1958	Lähti Helsinkiin 1916. Opiskeli puuseppämestariksi, toimi kotiteollisuuskoulun opettajana ja 30-luvulla siirtyi Billnäsiin huonekalutehtaalle työnjohtajaksi
Aino Saikkonen	1895 - 1967	Avioitui jo Helylässä poliisi Heikki Saikkosen kanssa. Muuttivat sodan jälkeen Lappajärvelle.
Pekka	1897 - 1945	Vietti perheineen liikkuvaista elämää Etelä-Suomessa ja päätyi Viipuriin töihin Tanelin verstaaseen. Kuoli Riihimäellä.
Lauri	1901 - 1972	Sodan jälkeen asettui Billnäsiin ja oli töissä puusepän-tehtaalla.
Ester Kinnunen	1901 - 1972	Päätyi sodan jälkeen Espooseen. Lapset Teuvo ja Taimi seurasivat mukana. Molemmat ovat kuolleet, Teuvo 2001 ja Taimi 2017.
Oskari	1904 - 1946	Päätyi puusepäntehtaan työnjohtajaksi Järvenpäässä.
Saara Järvinen ent. Valtonen	1905 - 1993	Jäi leskeksi jo Helylässä. Muutti sodan aikana Kiteelle ja Savonlinnaan ja sen jälkeen asettui Jyväskylään.
Anni Silvennoinen	1907 - 1985	Avioitui jo Helylässä rautatievirkailija Eino Silvennoisen kanssa ja muutti tämän työn mukana jo ennen sotaa, päätyen Lietoon ja lopuksi Turkuun.
Uuno Henrik (Heikki)	1909 - 1974	Kävi ainoana lapsista oppikoulun ja valmistui papiksi. Toimi heti sodan jälkeen Töysässä ja Alavuudella, kirkkoherrana Kaavilla ja Haukivuorella, Seurakuntaopiston rehtorina Järvenpäässä ja lopuksi uskonnon opettajana Vimpelissä.

VIRROILLE - JA HELSINKIIN, SITTEN SOUKKAAN

Talvisodan jälkeen olimme olleet evakossa Oulunsalossa, Haukiputaan Kellossa ja Oulaisissa. Palasimme sitten jatkosodan ajaksi Sortavalaan vanhaan kotiimme Riekkalan-saaren Ojavoisiin. Virroille päädyimme jatkosodan jälkeen 1944. Perheemme asui Virroilla taidemaalari Erkki Kuloveden talossa. Talossa asui toinenkin vuokralaisperhe. Kummallakin perheellä oli yksi oma huone ja lisäksi yhteinen olohuone.

Koko myöhemmän elämämme kannalta ratkaiseva käänne oli pääsy oppikouluun ja sitä kautta jatko-opintoihin. Tämä käänne tapahtui asuessamme Kellossa vuonna 1940. Tätimme Aune (Simpura, os. Kohonen) oli äitinsä, meidän mummomme, kanssa evakossa Oulaisissa ja oli saanut puhutuksi veljelleni Laurille (Lassi) oppikoulupaikan siellä. Sen ajan yhteydenpidolla tämän asian hoitaminen ei ollut helppoa, kun puhelimia ei ollut ja matkustaminen kesti aikansa. Muistan, kuinka Aune oli lähettänyt veljensä, setämme Pentin, tuomaan meille viestiä, että Lassi pääsee kouluun. Pentti sitten otti Lassin mukaansa asumaan ensimmäisen kouluvuotensa Oulaisissa, aluksi Aunen luona.

Lassin, Aaron ja myöhemmin minunkin koulunkäynti jatkui sitten Sortavalassa. Virroilta käsin kävimme oppikoulun loppuun Haapamäellä, Haapamäen yhteiskoulussa. Aluksi sinne kuljettiin kätevästi junakyödyillä ja myöhemmin meillä oli Haapamäellä koulukortteeri.

Virroilla asuessamme isä toimi työkseen ”parissikkana” (Sortavalan murretta, venäjän ”posrednik”, välimies) eli osti karjaa ja toimitti sitä teurastamoille. Perheemme piti myös kioskia keskellä kirkonkylää. Kioski oli minun toinen työpaikkani lastenhoito- ja apulaiskesän jälkeen. Pojat pääsivät joskus kesätöihin muuallekin.

Lapsenhoitajana ja apulaisena ollessani en meinannut saada millään tulta syttymään heliaan, jolloin emäntä sanoi: ”Raunin rakkaus ei syty”. Toinen virtolainen naapuri, Sipilän Matti, päivitteli koulunkäyntiäni ja ennusti, että minusta tulee vanhapiika. ”Hortessan tulet saamaan, kun pääset ylioppilaaksi”, hän sanoi, kun hortensiaa pidettiin minunlaiselleni tytölle sopivana kukkana. 53 vuotta kestitkin, ennen kuin avioituin. Eräs luokkatoverini järjesti luokkakokouksen, kun koulun päättymisestä oli n. 30 vuotta. Siellä tapasin luokkatoverini Olli Riihihuhdan uudestaan. Vähitellen alkoi yhteinen elämä muotoutua. Puolisoni Ollin kanssa sitten asuimme yhdessä 35 vuotta Espoonlahdessa.

Vuoden 1950 vaiheilla pojille - Lassille ja Aarolle - aukeni opiskelu-ura Teknillisessä korkeakoulussa Helsingissä (silloin vanhalla Polilla Hietalahden torin varrella), ja minäkin seurasin perässä. Olin haaveillut suomen kielen opiskelusta, mutta oli pakko ajatella nopeampaa valmistumista ja varmaa työpaikkaa. Olin ensin vuoden töissä pitkänimismimmässä työpaikassani maataloushallituksen kotieläintalousosaston tukemisasiaintoimistossa tarkistamassa kotivoin hinnanalennuskorvausten maksupusteena olleita laskelmia. Nämä korvaukset olivat osa vuonna 1952 käyttöön otettua maidontuotannon hintajärjestelmää. Vuonna 1952 pyrin ja pääsin sairaanhoito-opistoon. Valmistuttuani sairaanhoitajaksi työskentelin Kivelän sairaalassa laboratoriohoitajana ja kouluttau-duin sitten sairaanhoidon opettajaksi. Opetustyötä tein ensin valtiolla Helsingin sairaanhoito-opistossa ja sitten Helsingin kaupungin sairaanhoito-oppilaitoksessa eläkkeelle siirtymiseeni asti.

Virroilla ja Oulaisissa asuessamme yhteydenpito sukuun ei ollut ihan yksinkertaista. Muuta sukua ei paikkakunnalle ollut päätynyt, vaan kaikki olivat hajallaan ympäri maata ja satojenkin kilometrien päässä.

... jatkuu

... jatkuu

Isän sisaruksista Yrjö asui Kymminlinnassa ja sitten Helsingissä, Eeva Hämeenkyrössä, Leena Suoniemen Sarkolassa, Pentti Juupajoella ja Aune Mikkelissä. Äidin sisaruksista August – Ake-eno, joka oli naimisissa isän sisikon Eevan kanssa - asui Hämeenkyrössä, Väinö Koriolla ja Maija Oulaisissa. Puhelimia ei ollut, ei autoja, ja matkanteko kesti aina useita tunteja suuntaansa.

Perillä oli aina yövyttävä. Sukua tavattiin perhejuhlissa, kuten häissä, ristiäisissä ja hautajaisissa tai vähitellen myös 50- ja 60-vuotispäivillä. Tällaisia sukutapahtumia olivat esimerkiksi Aune-tädin ja Jalmarin häät Sarkolassa 1945, Leena-tädin 50-vuotispäivät Sarkolassa 1957 ja Yrjö-sedän 60-vuotispäivät Helsingin Malmilla 1960. Oulaisissa asuneen Maija-tädin mies Topi-setä kävi aina silloin tällöin Helsingissä autonvaihtomatoilla.

Vanhempani Heikki ja Anni (os. Ijäs) Kohonen ja nuorin veljeni Erkki muuttivat perässämme Helsinkiin 1950-luvun lopulla äidin sairastuttua vakavasti.

Kuvassa vas.: Rauni Riihihulta, äitinsä Anni Kohonen ja veljensä Aaro Kohonen. Aaron sylissä nykyinen sukuseuran hallituksen jäsen Ari Kohonen. Kuva on kesältä 1958. Anni oli sairaalassa ja hän tuli silloin hoitoihin Helsinkiin, mutta menehtyi sitten vuoden lopussa.

Saimme hankituksi kerrostaloasunnon Pohjois-Haagasta Huovitieltä. Siellä asuimme neljän hengen taloudessa. Isä oli rakennustöissä ja hänelle oli kova paikka, kun piti liittyä liiton jäseneksi, hän kun ei ollut ammattiyhdistyshenkilö. Vanhempani sairastelivat ja menehtyivät muutaman vuoden kuluttua, ensin äiti ja sitten isä. Minä jäin asumaan Haagaan koulupoika Erkin kanssa.

Muutimme sitten ihan uudelle asuntoalueelle Espoon Soukkaan vuonna 1969. Olimme Soukan ensimmäisten kerrostaloasukkaiden joukossa; aluksi paikkakunnalla ei ollut palveluita lainkaan, ja ruokakin ostettiin myymälä-autosta. Serkku Teuvo ihmetteli asuinpaikan valintaa, mutta minulle Soukan kauniit maisemat ovat kelvanneet hyvin. Espoonlahti on Soukkaan muutosta alkaen ollut asuinseutuni, nyt jo yli 50 vuotta.

Rauni Riihihulta/Jussi Simpura

Tässä kuvassa ovat Rauni ja nuorin veljensä Erkki Kohonen 60-luvun alussa.

MUISTOJA MAATILALTA HÄMEENKYRÖSTÄ

Muistoni koskevat aikaa alakoulun ajoista aina lukioon saakka. Eniten kertomukseni keskittyvät maatalon ympärille, eli tapahtumiin maaseudulla. Perheeseeni kuului äidin ja isän lisäksi kuusi lasta. Minä olin kolmanneksi nuorin. Perheemme oli muuttanut Hämeenkyrön Kintuksen kylään vuonna 1947. Asunnoksi isä ja äiti olivat ostaneet huonokuntoisen Yli-Koskela –nimisen maatilan. Siinä oli peltoa ja metsää yhteensä noin kolmekymmentä hehtaaria.

Edellinen asuntomme oli Sarkolan Tuomolassa oleva iso ja komea pirtti, jonka äidin Leena-sisar oli perheellemme tilapäisesti vuokrannut noin vuoden ajaksi. Pirtti oli erityisen kylmä talvella. Voisi sanoa, että tähän ajankohtaan, Hämeenkyröön muuttoon 1947, päättyi evakkomatkamme Karjalasta.

Hämeenkyrössä noin 7-vuotiaana aloitin Kaipion kansakoulussa koulutieni. Siitä mieleeni on jäänyt ystävällinen ja rohkaiseva alakoulun opettaja Iida Rajala. Hän antoi hyvän alun pitkäksi muodostuneelle ja hyvin sujuneelle opintielleni.

Äiti oli toimeenpanija, joka sai asiat ja askareet tehdyksi loppuun asti. Hän huolehti muun muassa siitä, että lapset lähtivät opintielle ja menestyivät siellä. Isä taas teki pitkiä päiviä maatalon erilaisissa askareissa ja korjaustöissä. Isä aloitti päivänsä varhain aamulla. Ensimmäisenä työnään hän sytytti hellaan tulen ja laittoi kahvinkeiton alulle.

Yleensä en ollut eri mieltä isän kanssa. Esimerkiksi hevosemme Susanna oli unohtunut liekaan saunan nurkalle. Se koputteli kaviolla herättääkseen meidän huomiomme ja isä oli huomannut tämän. Oli iltamyöhä. Isä pyysi, että veisin hevosen laitumelle.

Tein kiltisti työtä käskettyä. Susanna-hevosemme oli hyvä työhevonen. Se oli erityisen hyvä peltotöissä, mutta maantiellä se ei malttanut pysyä kohtuullisessa vauhdissa, vaan halusi pistää laukaksi. Muistan, että siinä oli suitsissa pitelemistä. Susanna oli kaunis punaruskea tamma. Se oli naapureidemme ihailun kohde. Naapurimme Niilo Koskela puhui usein isälleni varsan hankkimista Susannalla. Lopulta isä suostui ja näin varsaprojekti käynnistyi. Oli puintiaika ja Susanna joutui oudon talkoomiehen ohjastettavaksi. Maasto oli märkää ja upottavaa, kuormat olivat raskaita. Seurauksia tuli. Ennenaikaisesti syntyi kaksi varsaa. Varsat, jotka menehtyivät, aiheuttivat perheesämme suuren surun, minulle muiden mukana. Susannan työt kuitenkin jatkuivat ja vetämistä riitti, joskus laukkaamistakin.

Yllä kuvassa August ja Eeva Ijäs (Juho) kotipihallaan.

Vieressä Ijäksen perheen kotitalo Hämeenkyrössä

... jatkuu

Sairastuin sikotautiin. Lepäilin tuvan sängyssä ja kuulin isän tulevan sisään pellolta. Hän pysähtyi sänkyyni viereen silittäen poskeani ja kysyi: ”Miten se poika täällä jakselee?” Näin isä välitti huolenpidossaan. Pehmeä puoli hänen luonteessaan tuli esiin kaikesta puurtamisesta huolimatta.

Me lapset, ainakin osa meistä, osallistuimme maatilain töihin. Oli muutama homma, jota inhosimme. Mieleeni tulee heti pölyiset puintityöt. Mutta vastaavanlaisia töitä olivat sokeri-juurikkaan harventaminen ja oppikouluaikana pakollinen kasvien kerääminen.

Äidille tärkeää oli lehmien hyvinvointi ja terveys. Tämä varmaankin johtui hänen nuoruudessaan saamistaan opeista karjanhoidossa. Hän kävi Kurkijoen karjanhoitokoulun Karjalassa. Asiaan varmaankin vaikutti myös hänen huolensa maitotuotannon kehittymisestä. Myös maidon rasvaprosenttia täytyi pitää silmällä. Maitotili näet oli pienehköjen maatilojen lähes ainoa säännöllinen tulonlähde. Äiti oli myös valmis auttamaan naapurua, jonka lehmä tai muu nauta oli äkillisesti sairastunut. Äiti noudettiin usein hevoskyydillä auttamaan tarvitsevia naapureita. Apua annettiin naapureille, jos se vain oli mahdollista.

Suuremman maatilain hankinnasta keskusteltiin. Muistan, että Hämeenkyrössä omistamamme maatilaa suuremman tilain ostamisesta oli monesti puhetta. Asiasta olivat erityisesti kiinnostuneita äitini sekä veljeni Seppo. Sopivan lehti-ilmoituksen nähtyään ostajakandidaatit matkustivat Lohjan kaupunkiin talokaupat mielessään. Isä ei ollut asiasta lainkaan kiinnostunut. Asia raukesi, kun myyjä perui myyntiaikeensa. Isä hymyili puutarhakeinussa kuultuaan nämä uutiset.

Maanviljely oli tärkeää sekä äidille että isälle. Pitkiä päiviä piti tehdä ja uurastaa. Myös niin sanottuja sivutöitä piti olla valmis vastaanottamaan. Isäni ja veljeni olivat rakentamassa paikallisesti kuuluisaa ja minullekin tuttua Takamaantietä.

Mukana työssä oli myös hevosemme Susanna. Minullakin oli pienehkö rooli tässä tärkeäksi koetun tien rakentamisessa. Vein isälleni ja veljelleni kahvia ja muuta evästä helpottamaan raskasta työtä.

Keväisin autoin isääni ja veljeäni peltojen muokkaamisessa. Se oli äestystä hevosvetoisesti. Myöhemmin pienten viljelyslohkojen muokkaaminen tapahtui vuokratraktoreita hyväksi käyttäen. Kun katselen maatiloin töitä, ihmettelen sitä, miten traktoreiden koko on kasvanut. Maatilojen lukumäärä taas on laskeutunut rajusti.

Pari kilometriä meidän maatilaltamme oli Rientolan tanssilava. Se oli talkootyönä rakennettu paikallisen maanviljelijän lahjoittamalle tontille. Kävin siellä muutaman kerran, vaikka vanhempani pitivätkin sitä turhan kevytmielisenä harrastuksena. Menin tanssipaikalle yleensä myöhään välttääkseni pääsymaksut, sillä taskurahani olivat vähäiset. Ennen kuin tein lähtöpäätökseni tansseihin menemisestä, tarkistin esitettävän musiikin laadun. Tanssipaikalle menoon vaikutti ennakkotietoni esiintyjistä. Tykkäsin tanssimisesta ja pidin rytmikäistä ja nopeista tanssikappaleista. Tangoja en myöskään ylenkatsonut.

Monet joulut olivat hyvin samanlaisia. Kun valmistelu alkoi joulukuussa, monelle miehelle tämä oli kuusen noutoa omasta metsästä. Se oli miesten hommaa. Myös joululahjojen mientä alkoi hyvissä ajoin. Mieleeni on jäänyt erityisesti yksi lahja. Se oli metrin pituinen veljeni tekemä vihreäksi maalattu kuorma-auto. Tärkeintä joulussa olivat jouluruuat. Niistä perheessämme vastasivat äitini ja minua kolme vuotta vanhempi sisareni Sirkka. Jo seitsemänkymmentä vuotta sitten jouluruoka oli maukasta ja monipuolista. Siihen kuuluivat muun muassa karjalan piirakat, karjalanpaisti ja laatikot. Jouluruoka valmistettiin suurilta osin omassa keittiössä suuressa uunissa.

Näin muisteli **Teuvo Ijäs (Juho/Eeva)** lapsuutensa ja nuoruutensa aikoja kotitilallaan Hämeenkyrössä.

Kuvassa Ijäksen kaikki sisarukset vasemmalta oikealle: Terttu, Seppo, Sirkka, Teuvo, Raija ja Sinikka.

Kuva on otettu heinäkuussa 2004 Ijäksien kesämökillä nykyisessä Sastamalassa. Siellä vietettiin Raijan (Medley o.s. Ijäs) 60-vuotisjuhlaa. Suruksemme voimme todeta, että tätä lehteä tehtäessä joukosta ovat jo poistuneet Seppo (k. 2011), Terttu (k. 2014) ja Raija (k. 2019).

Uintiretki Pitikselle 1958 Seppo-serkun kanssa

Lapsuuteni kesistä Mikkelissä on monta iloista muistoa. Yksi ihanimmista on se, kun serkkumme **Seppo (Seppo Ijäs/Juho/Eeva)** tuli meille käymään Hämeenkyröstä asti. Minulle, pikkutytölle, se oli yllätysvierailu. Oli kuuma kesäpäivä. Meistä lapsista ainakin Pekka (7 v) ja minä (vajaat 5 v) olimme lähdössä Pitikselle eli Pitkällejärvelle uimaan. Pitkäljärven uimaranta oli ja on edelleen Mikkelin paras uima- paikka: kirkas, puhdas vesi ja hienonhieno hiekkaranta! Ranta on vain vajaan kilometrin päässä lapsuudenkodistamme. Enää en muista, oliko Jussi, isä tai äiti lähdössä kanssamme ja oliko mukaan lähdössä myös joku naapurin poika.

Joka tapauksessa Seppo-serkku ilmoitti lähtevänsä meidän lasten mukaan. Olimme hämmästyneitä, kuinka Seppo-serkku, aikuinen nuori mies, viitsii lähteä lasten kanssa uimaan. Syy Sepon intoon paljastui rannalla, kun ilmeni millainen vesielävä - suorastaa vesipeto - Seppo-serkku olikaan. Vesi todella räiskyi ja pärskyi, kun leikimme yhdessä. Seppo osasi muistaakseni näytellä laivaa, joka syöksyi vettä.

Hän osasi myös muita hienoja uimatemppuja, kuperkeikkoja ja sukellusyllätyksiä ja niin edelleen. Olimme täydellä innolla mukana. Taivas oli korkea, sininen, pilvetön ja aurinko paistoi täydeltä terältä – ja vesi loiskui. Muistan vieläkin, kuinka täydellinen onnentunne täytti pikkutytön mielen – nykytermein voisi sanoa, että se oli todellinen flow-kokemus. Kun sitten tultiin kotiin, ajattelin, että kunpa Seppo tulisi meille joka kesä ja mentäisiin taas uudestaan uimaan. Siitä taisi olla puhetta myös Sepon kanssa. Aivan upeeta! Mutta unelmat romahtivat ennen seuraavaa kesää: Aune-äiti kertoi, että Seppo menee naimisiin! Pettyneenä ajattelin, että Seppo ei sitten enää tulekaan meille uintikaveriksi. Ja niinhän siinä sitten kävi. Mutta olen ihan varma, että Sepon ja Liisan lapset ja lastenlapset saivat meidän sijastamme nauttia Sepon kanssa ihanista uintiretkistä.

Näin muisteli Eeva-Maija Mäki-Maunus (Juho/Aune) serkkunsa vierailua.

Kotiseutu vaihtuu - Sortavalasta Juupajoelle ja Riihimäelle (Pentti Kohosen perhe / Juho)

Isämme **Pentti Ensio Kohonen** (26.1.1914 - 17.3.1990) ja äitimme **Ester Julia Kohonen o.s. Lamberg** (18.7.1919 - 3.6.1959) asuivat molemmat ennen sotia Sortavalassa Riekkalansaassa Ojavoisissa. Äidin koti oli saaren perällä aivan Laatokan rannalla, mistä oli hienot näkymät Riuttavuorelle. Isä asui keskeemmällä saarta äitinsä, Aune-siskon ja Paavo-veljen kanssa. Jussi Simpura kertoi, että hänen äitinsä Aune muisteli usein asumista Riekkalansaassa mukavana aikana ja sitä, miten heillä oli isämme kanssa hyvät välit ja paljon kaikenlaista leikitteilyä. Heitä vastapäätä tien toisella puolella asui setämme Heikki Kohosen perhe lapsineen. Serkkumme Rauni Riihihuhta muisteli, että hänen äitinsä Anni Kohonen oli paljon yhteydessä meidän äitimme kanssa, hehän asuivat lähekkäin Riekkalansaassa.

Kun äiti kulki jalkaisin Sortavalan keskustaan, joutui hän kulkemaan isäni kotitalon ohitse. Tällä tavalla he sitten tapasivat toisensa. Mentyyään naimisiin jatkosodan aikana he asuivat ennen vuoden 1944 evakkoon lähtöä äidin kotipaikalla, olihan isänkin koti siinä lähellä. Siellä syntyi myös ensimmäinen lapsi Kirsti vuonna 1943.

Kuva uuden kotitalon pihalta heti 1950-luvun alussa: vas. aikuiset: mummo, äiti, isä, Aune-täti, lapset vas. Pirkko, Kirsti, Pirjo ja Jussi Simpura. Siinä tulevat sukuseuran aktiiviset jäsenet ovat vierekkäin.

Isä astui asevelvollisena vakinaiseen palvelukseen vuonna 1935. Hän jatkoi armeijan palveluksessa ja erikoistui puhelin-, sähkö- ja viestintätehtäviin. Vuonna 1938 hänet nimitettiin vartioalueensa viestialiupseeriksi ja vuonna 1941 hänet nimitettiin vahvavirtaryhmän johtajaksi. Näissä tehtävissä hän toimi myös sotien aikana. Tämän johdosta hänen työuransa suuntautui viestimiesten vakinaisiin tehtäviin puolustusvoimissa, ensin vuodesta 1944 alkaen Viestivarikolla Juupajoen Lylyssä ja sitten myöhemmin vuodesta 1960 lähtien Viestikeskuskorjaamolla Riihimäellä.

Karjalasta lähdön jälkeen perhe muutti aluksi Lylyyn viestivarikon henkilökunnan asuntoon. Lylyssä syntyivät kaksostytöt Pirkko ja Pirjo vuonna 1947. Tässä vaiheessa tuli ajankohtaiseksi oman maatilan osto ja talon rakentaminen Juupajoen Sahrankylään. Kaupat tehtiin vuonna 1948 Lintula- nimisestä tilasta. 1950-luvun alussa talo valmistui, ja perheemme pääsi muuttamaan omaan taloon.

Isä kävi edelleenkin Viestivarikolla päivätyössä ja hoiti iltaisin ja viikonloppuisin maatilan töitä.

Tältä näytti kotitalo vuonna 2000. Pihat olivat melko autiot. Taloa oli kyllä peruskorjattu. Katot ja ikkunanpuitteet näyttivät uusilta. Selvästi näytti siltä, ettei talo ole jatkuvassa käytössä.

... jatkuu

Työmatkaa oli 15 kilometriä, jonka hän alkuun ajoi moottoripyörällä, myöhemmin omalla autolla. Kovalla pakkasella ja lumikelillä isä kulki työmatkansa myös hevosella ja reellä. Hauska juttu sattui, kun naapurin susikoira Jokke tykkäsi meidän perheestä ja lähti aamulla seuraamaan isän rekeä Lylyyn asti. Siellä koira koko päivän vahti hevosta ja rekeä, eikä päästänyt ketään lähelle.

Äiti hoiti tilan päivittäiset työt, karjanhoidon ja muut kotityöt. Vastuuta ja työtä riitti molemmille aamusta iltaan. Samassa taloudessa asui myös mummo, äidin äiti Judit Lamberg. Hänestä oli paljon apua lastenhoidossa ja ruuanlaitossa.

Lintula oli kaunis paikka. Äiti oli erittäin tarkka ja hoiti pihat hyvin, kukkapenkkejä ja marjapensaita oli istutettu pihalle. Maatilan työt, lehmät ja muut kotieläimet (hevonen, sika, koira, kissa) antoivat meille lapsille hyvän kasvuympäristön. Äiti oli tarkka myös vaatteiden suhteen. Meille lapsille teetettiin aina uudet puvut koulun joulu- ja kevätjuhliin. Isälle oli tärkeää pitää meitä lapsia mukanaan talon töissä. Olimme heinäpelolla ja ladossa heiniä polkemassa. Meidän tehtävänä oli heinää seipäälle laitettaessa huolehtia sopivaan aikaan välitikku paikoilleen seipäaseen, ettei aikuisen työ keskeytyisi. Kun isä äesti Kuirissa (erillinen peltoalue) pellolla, me saimme olla painona äkeen päällä, se oli hauskaa. Vakiotyö meille lapsille oli tahkon pyöritys, kun isä teroitti viikatteita ja muita työkaluja. Saimme olla hevosen selässä aina, kun palattiin ilman kärryjä pelloilta kotiin. Minä ”perheen poikana” olin aina innolla mukana metsässä ja kyydissä hevosen vetäessä tukkirekeä. Sain olla myös isän mukana nauлатыttönä, kun lehmien aitauksia korjattiin. Minulle on erityisesti jäänyt mieleen, kun serkkumme Ijäksen Seppo oli talvisin auttamassa isää metsätöissä, ja sain olla mukana. Suvun miehille hevoset ovat aina olleet tärkeitä, samoin isälle. Meillä oli Poika niminen hevonen, joka edusti miehisyttä naisvaltaisessa perheessä. Se oli isän hevonen, muita se ei totellut. Me lapset - ja äiti mukaan lukien - pelkäsimme sitä, se oli vihainen.

Isä oli myös erittäin lapsenmielinen ja muisti meitä pienillä yllätyksillä. Kirsti muisteli myllyreissuja, joissa saimme olla mukana. Myllyn vieressä oli kauppa, josta isä aina osti meille karkkia. Erityisesti hänelle jäi mieleen isän hänelle valitsema paperinukke. Pirkko palautti mieleen tärkeän lapsuusmuiston. Kun isä lauantaisin palasi kotiin Lylystä, hän toi aina meille lapsille karkkipussin (Fazerin sekalaisia). Pussi laitettiin korkealle kaapin päälle ja meidän tuli kauniisti pyytää: ” Isä hyvä, anna karamelli.” Välillä meillä pyyntö muuttui: ”Anna isä hyvä karamelli!” Isä oli erittäin huumorintajuinen. Hän huolehti myös joululahjoista. Saimme aina suksia, kelkkoja, nukkeja ym.

Kansakoulu oli kolmen kilometrin päässä, sieltä me kaikki kolme sitten siirryimme Orivedelle oppikouluun, mitä jatkoimme Riihimäellä 1960 alkaen. Oli selvää, että meidät haluttiin laittaa oppikouluun, ja siten turvattaisiin tulevaisuuden työpaikat. Isän mielestä meidän tuli totutella puhumaan ns. kirjakieltä, ettei meitä koulussa syrjittäisi murteen vuoksi. Hän oli erittäin kaukonäköinen. Alakoulun aikana sairastimme sekä tuhkarokon että sikotaudin. Ne olivat melko kovia koettelemuksia. Tuhkarokon aikana meitä pidettiin pimeässä huoneessa, kun silmät olivat valonarat ja meillä oli kova kuume. Sikotaudista muistan sen, että mummo käytti poppakonsteja. Hän otti sian pahnoista olkia ja kääri ne nailonsukkaan. Sillä sitten haudottiin kaulaa.

Suuri elämänmuutos tuli eteen, kun äitimme kuoli vuonna 1959. Aasialainen influenssa oli vuosina 1957–1958 pandemiaksi laajentunut influenssaepidemia. Äitimme sairastui siihen ja sen jälkitauteihin erittäin vakavasti ja menehtyi kotonamme heti kesän 1959 alussa. Mummo oli kuollut jo samana vuonna helmikuussa 82 vuotiaana, joten surua oli paljon perheessämme. Sen kesän ajan hoidimme osittain ”lapsityövoimalla” välttämättömät työt, tosin lehmät jouduttiin myymään. Ylimenokauden aikana hoidimme myös lehmät ja lypsämisen, naapurit olivat apuna. Opimme tekemään työtä jo pienestä pitäen. Myöhemmin syksyllä myytiin hevonenkin.

... jatkuu

Apuun tulivat myös naapurit ja sukulaiset. Tenkaset olivat suurena tukena meille lapsille, koska isä oli silloin parhaillaan koulutuksessa Riihimäellä. Toinen naapuri, Virtasen Aino, auttoi lypsy- ja meijeriasioissa.

Serkkumme Ijäksen Sirkka oli meillä apuna molempien hautajaisten aikana. Hän hoiti kotitalousihmisenä kaikki ruokahuoltoon ja tarjoi luun liittyvät asiat. Isän sisarukset olivat myös apuna. Minä olin alkukesästä Hämeenkyrössä Eeva-tädin luona ja Pirkko oli Helsingissä Yrjö-sedän ja Alma-tädin luona. Kirsti oli jo isompi ja oli lyhyemmän ajan Mikkelissä Aune-tädin luona. Aune-täti järjesti sitten meille kotiin joksikin aikaa kotiavuksi Karosen tädin Mikkelistä. Syksyllä sitten muutimme Lylyyn viestivarikon asuntoon, josta käsin kävimme yhden vuoden junalla Orivedellä koulussa ennen Riihimäelle muuttoa.

Viestivarikon toiminta siirtyi vuonna 1960 Lylystä Riihimäelle Viestikeskuskorjaamon yhteyteen, joten isän työ siirtyi sinne. Perheemme muutti kerrostaloasuntoon Riihimäen varuskuntaan etukasarmille. Sieltä oli parin kilometrin matka Riihimäen tyttölyseoon, jota kävimme. Perinteitä oli mukana kuvassa, koska Sortavalan tyttökoulu oli siirtynyt 1944 Riihimäelle ja jatkoi siellä tyttölyseona.

Jäätyään puolustusvoimista eläkkeelle vuonna 1965 isä myi Juupajoella olevan maatilansa, jossa hän useamman vuoden ajan oli vielä hoitanut peltoja Riihimäeltä käsin. Samana vuonna muutimme varuskunnasta omaan asuntoon Riihimäen keskustaan. Tämän jälkeen isämme hakeutui vielä uuteen työpaikkaan Riihimäen Puhelin Oy:hyn, missä hän huolehti puhelintarvikevarastosta tunnolliseen tapansa vielä usean vuoden ajan.

Isä meni uusiin naimisiin vuonna 1969 Hilja Sandholmin kanssa. Me lapset olimme jo muuttaneet opintojen ja työn perässä pois, joten isämme elämä jatkui hyvissä merkeissä vielä lähes parikymmentä vuotta. Viimeiset vuodet hän kärsi dementiasta ja huonontuneesta liikuntakyvystä.

Kun vuonna 2000 kävin kotiseudullani, otin muistoksi valokuvia. Yllä olevassa kuvassa nojailen lähellä tietä olevan navetan kulmalla. Osoitekilpi näkyy navetan seinässä: Sahrajärventie 225. Meidän asuessa ei ollut näin tarkkoja osoitteita.

Emme tiedä, kuka silloin omisti paikan. Talo ei varmaankaan ollut ympärivuotisessa käytössä, vaan näyttää olleen kesäasuntona. Vanha aitta oli purettu ja sen paikalle oli rakennettu saunarakennus. Maantien toisella puolella kallion juuressa ollut puimalan rakennus oli myös purettu pois. Paikat olivat melko paljon autioituneet ja muuttuneet, meidän lähdöstämmehän oli jo yli 40 vuotta. Joku paikallinen vuokraviljelijä kyllä viljeli peltoja, ne olivat hoidettuja.

Alla näkymä kotipaikastamme maantieltä päin. Taustalla mäen päällä näkyy Tenkasen talo.

Pirjo Lehtinen

Alva Aulis Kohonen (682 -Taneli) – Viipurista Helsinkiin

Käynnit Mummon ja Kaarinan luona Kuusitiellä, Helsingin Meilahdessa, ovat varhaisimpia lapsuusmuistojani. Sinne mentiin kotoani Mechelininkadulta ”viiksekkäällä” bussilla numero 14. Viiksekkäällä siksi, että se oli ainoa trolley- eli sähköbussi, joka sai voimansa kadun yläpuolella olevista sähköjohdoista. Mummo ja Kaarina, eli isäni äiti Albertiina Kohonen (os. Kauhanen, 1869-1959, sukuseuran numerointijärjestelmässä 68+) ja hänen neiti-ihmisenä pysytellyt nuorin tyttärensä asuivat kaksiossa viidennessä kerroksessa, vastapäätä vielä nytkin jonkinlaista mainetta omaavaa ”Kuusihokki” ravintolaa. Sinne he olivat päätyneet Sortavalaan Laatokankadulle jääneestä kodista ja elannon ja vaurauttakin tuoneesta matkustajakoti Päivölästä. Tietääkseni Kuusitien kaksio samoin kuin Mummon ja Kaarinan kesämökki Espoon Nupurissa – joka 50-luvulla oli vielä aivan maaseutua – oli hankittu Sortavalaan jääneen omaisuuden korvauksena saatujen valtion obligaatioiden tuotolla.

Helsinkiin muuttaminen oli Albertiinalle varmaankin luonteva ratkaisu, koska tänne olivat jo asettuneet hänen molemmat poikansa Teuvo, majuri evp, joka ajan tavan mukaan työskenteli henkilöstöpäällikkönä jossain firmassa, sekä isäni Aulis, jolla oli 40-luvun lopulta alkaen virka opetusministeriössä aina eläkkeelle jäämiseensä asti. Nuorin tytär Kaarina oli saanut paikan konekirjoittajattarena Asutushallituksessa. Vanhempi tytär Helvi Tiittanen (os. Kohonen) oli päätynyt asemapäällikön rouvana Karkkuun. Hänen miehensä Juhani (Johannes) oli kotoisin Sortavalasta, joten tämä liitto oli kaiketi alkanut jo siellä.

En tiedä, olisiko vaihtoehtoja uudelle kotipaikalle harkittu tai ollut tarjolla, ja jos oli, en koskaan kuullut niistä puhuttavan. Talvisodan jälkeen Albertiina-mummo ja Kaarina sekä Auloksen perhe olivat jonkin aikaa Hämeenlinnassa. En tiedä tarkkaa ajanjaksoa, mutta käsittääkseni Hämeenlinnaan lähdettiin tai jouduttiin sekä välirauhan ajaksi että uudelleen jatkosodan jaloista viime tingassa. Auloksen perheen tiedän palanneen Viipuriin jatkosodan aikana ja kunnostaneen kotinsa entiselleen.

Arvelen myös Mummon ja Kaarinan palanneen Sortavalaan, kunnes oli pakko lähteä. Isäni Aulis oli sodan päättymiseen asti Viipurin kaupunginsihteeri ja viimeisten lähtijöiden joukossa. En ole koskaan pitänyt isääni enkä myöskään minulle aikanaan hyvinkin läheisiä Mummoa ja Kaarinaa evakkoina, enkä usko heidän itsekään niin ajatelleen. Evakko -sanaa ei meillä käytetty, eikä karjalaisuudesta puhuttu. Isälläni oli oma yksityinen tragediansa, joka varmasti kosketti syvästi myös Mummoa ja Kaarinaa. Perheen ollessa Hämeenlinnassa hänen esikoistyttärensä Heljä kuoli 9-vuotiaana. Syy on jäänyt epäselväksi eikä nyt ole enää ketään, jolta voisi kysyä. Aikanaan kuulin Kaarina-tädiltäni sekä aivokalvontulehduksesta että kaatumisesta ja pään lyömisestä jäisiin rappusiin. Sodan jälkeen, vähän Helsinkiin asettumisen jälkeen myös Heljän äiti, Auloksen ensimmäinen vaimo Airi (os. Lehtola) menehtyi sydänkohtaukseen. Aulis jäi siis kaksin 1935 syntyneen poikansa Aarnon kanssa. Auloksen ja Aarnon Helsingin koti oli vuokra-asunto Vuorimiehenkadulla. Tämä oli Aulis Kohosen perheen koti myös ennen Airin kuolemaa, siis ensimmäinen asunto Viipurista lähdettyä. Aarno kävi koulua Norssissa, joten tämän päivän näkökulmasta puitteet olivat hyvät.

12-vuotiaan pojan kasvattaminen ja kodin hoitaminen yksin ei kuitenkaan ollut juristi- ja virkamiesisälleni helppoa. Niinpä hän ujona miehenä 50-luvun ”Tinderin” eli Helsingin Sanomien ”Henkilökohtaista” palstan kautta alkoi etsiä uutta rouvaa. Ilmoitukseen vastasi äitini Kerttu Kohonen (os. Talvitie, ent. Asunta), joka oli Mäntän kansakoulun opettaja, soteleski, jolla myös oli 12-vuotias poika. Äitini kertoi vastanneensa ilmoitukseen, koska sen nimimerkkinä oli ”*fair play*”. He avioituivat 1949, ja hankkivat ensimmäiseksi yhteiseksi kodikseen vuokra-asunnon Ruoholahdenkatu kymmenestä. Tämä oli minun ensimmäinen kotini, josta en tosin muista muuta kuin lattian kuvioinnin ja mustaksi maalatun suuren ruokapöydän sorvatut jalat. Oleskelin siis ilmeisesti pääasiassa pöydän alla. Varsinainen lapsuudenkotini on Mechelininkatu kahdessa, Hietaniemen hautausmaan kulmassa, missä Aulis ja Kerttu asuivat kuolemaansa asti.

... jatkuu

... jatkuu:

Vanhin muistoni tästä lapsuudenkodista on, että isä taputtaa minua päälle ja sanoo "tänään sinä täytät neljä vuotta".

Mechelininkatu oli 1950-luvulla hyvin erilainen ympäristö kuin nyt. Espoosta vyöryvää autoliikennettä ei vielä ollut, autoille riitti yksi kaista kumpaankin suuntaan ja jalkakäytävät olivat kaksi kertaa nykyisen levyiset. Talonmies ja pelottava talonmiehen rouva pitivät kadun ja rappukäytävän siistinä ja lapset kurissa. Talvelle sukset laitettiin jalkaan ulko-ovella ja hiihettiin Hietaniemen hautausmaan kiviaindian viertä meren rantaan ja siitä jään yli Seurasareen, joskus Otaniemeenkin asti. Joulun ja uudenvuoden yönä ikkunasta ihailtiin hautausmaan kynttilämerta. Isäni lähti aamuin kävelen työhönsä opetusministeriöön, ja äitini omaansa Taivallahden koululle. Olin kotiapulaisen hoidossa kotona kunnes sitten aloin itsekin kävellä ensin Taivallahden koululle, sitten oppikouluun Nervanderinkadulle. Omassa korttelissamme, muutaman askeleen päässä kotiovelta oli Maanviljelijäin maitokauppa ja sen vieressä siirtomaatavarakauppa, josta saatiin kahvi, sokeri ja hedelmiä. Viereisessä korttelissa oli lihakauppa, Nybergin leipomo, suutari ja aivan lähikortteleissa ainakin kolme pankin konttoria. "Väiskinä" tunnettu Väinämöisen kalio ja meren rantaan asti ulottuva puistoalue talomme takana tarjosi lapsille turvallisen seikkailupuiston, ja Hietaniemen hautausmaa oli "omat nimet kirjoissa" -leikille juuri sopivan jännittävä paikka. Kesät vietettiin jo vuonna 1950 Siuntiossa hankitulla kesämökillä, johon muutettiin joka vuosi heti kesäkuun alussa opettaja-äitini kesäloman alkaessa. Isäni kulki sieltä bussilla töihin päivittäin, virkavuotia oli takana jo sen verran, että kesälomaa oli kuusi viikkoa.

Yhteys Kohosen sukuun käsitti Mummon ja Kaarinan, silloin tällöin vierailulle tulevan Helvi-tädin perheineen sekä etäiseksi ja pelottavaksi jääneen Teuvo-sedän, jonka kanssa isäni päätyi korjaamattomaan välirikoon Mummon raha-asoiden hoitoon liittyvien erimielisyyksien takia. Säännöllisesti tavattiin myös Viljo-setää ja kummiani Irma-tätiä, jotka asuivat Laivurinkadulla. Viljo Kohosen (Pekka/ 653) perhe oli helsinkiläistynyt jo ennen sotia. Isäni perheen elämään kuului myös "skruuvi-sakki", pieni joukko viipurilaisia ystäviä, jotka säännöllisesti vierailivat kotonani.

Yhtäläillä oli kuitenkin yhteyksiä äitini Etelä-Pohjalaiseen lapsuudenkotiin Ilmajoella sekä hänen ensimmäisen avioliittonsa sukuun Ruovedellä. Ajoittain tavattiin myös isäni äidin äidin Lapinlahdelta peräisin olevaa sukua eli Kauhasia.

En ollut lapsena tietoinen mistään laajemmasta Kohos-yhteydestä. Joskus ajattelin, että nimestä on vahingossa jäänyt "ärrä" pois. Kun ensimmäisen oman perheeni kanssa asetuin 70-luvun loppupuolella Olariin, havaitsin naapurissani Aaro Kohosen nimellä varustetun toimistotalon. Silloin vielä elossa ollut Kaarina-tätini valisti, että kyllä kyseessä on sukulainen. Isäni ei muistaakseni oikein varmasti tiennyt kenestä oli kysymys, mutta eipä hän tuossa vaiheessa enää muistanut paljon muutakaan. Luulen, että tätini Helvi ja Kaarina pitivät yhteyttä sukuun laajemminkin, ainakin Kohosen sukuseuran perustavassa kokouksessa otetussa valokuvassa istuu muiden mukana myös Helvi-täti.

"Kohosuus" alkoi minulle tulla tutummaksi vasta päädyttyäni mukaan sukuseuraan, johon nyt Brysselissä ja Englannissa vietettyjen yli 20 vuoden jälkeen olen taas uudelleen tutustumassa.

Helsingin Kumpulassa 15.1.2021

Hilkka Summa-Pollitt

Vas.: Kaarina Kohonen, Helvi Tiittanen (o.s. Kohonen) ja molempien isovelji Aulis Kohonen, v. 1978 Karkussa, Helvi Tiittasen kotipihalla

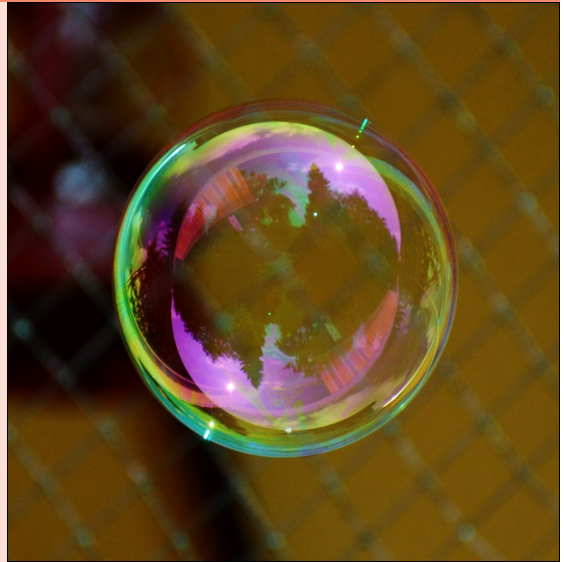
Aulis ja Kerttu Kohonen kesäasunnollaan v. 1975

Kupliva maailma

Vuosi 2020 osoitti, että maailma koostuu kuplista, joita emme välttämättä ole edes huomanneet. Tautien voittamisen kupla puhkesi, samoin kuin matkustusvapauden kupla. Koronan seurausten ja itse koronankin kanssa joudutaan elämään kauemmin kuin monikaan olisi osannut kuvitella. Virukset, myös korona, kiertävät maailmaa ja muuntautuvat kierros kierrokselta

Värikkäitä kuplia

Usein kuulee sanottavan, että maailmassa on värikkäitä poliittisia kuplia. Joidenkuiden mielestä jotkut toiset elävät punavihreässä kuplassa.

Maailmalla kohoilee ja lässähtelee oranssinruskeita populismin kuplia – yhden lässähdys ei suinkaan takaa, ettei uusia syntyisi. Synkkiä diktatuurikuplia pullahtelee siellä ja täällä. Tässä kuplakammiossa käy kuin virusten kanssa: kuplat kiertävät maailmaa ja muuntautuvat kierros kierrokselta.

Sukuseura kuplana ...

Sukuseura voi näyttää yhdenlaiselta kuplalta tai umpiolta, jos se kääriytyy vain vanhoja muistamaan. Sellaisen toiminnan eväät on ennemmin tai myöhemmin syöty loppuun ja kupla puhkeaa.

... ja pienenä kuplan puhkaisijana

Mutta jopa sukuseurakin voi olla kuplien puhkaisija, koska sen piirissä kerättävät tarinat kertovat paitsi menneistä haasteista ja niistä selviytymisestä myös tulevaisuudesta ja uusista selviytymisen mahdollisuuksista. Aikaisemmat sukupolvetkaan eivät voineet aavistaa, mitä tulevaisuus oli tuomassa, mutta huomasivat voivansa selviytyä. Miksi sama ei onnistuisi uusilta sukupolvilta? Toisellakin tavalla sukuseura voi olla pieni kuplien puhkoja: se voi tarjota pienen mahdollisuuden tavata sellaisia ihmisiä, joiden ajattelu ei olekaan aina samoilla linjoilla kuin itsekunkin oman piirin ja some-kuplien. Sukuseura voi siis tarjota pelottavaa jännitystä tässä suhteessa!

Kuvataiteilijatkin puhkovat kuplia

Sukuseura toivoo pääsevänsä Mänttään vuonna 2021, kun edellisen vuoden retkiyritys jäi koronan jalkoihin. Tänä vuonna toukokuussa avataan Mäntässä katutaitelija Banksyn näyttely. Taiteilija on kuuluisa taiteen ja museoiden kaupallisuuden vastustaja eikä pelkää puhkoa vallan ja rahan kuplia. Mäntän näyttelyn järjestäjät joutuivat ottamaan tämän huomioon ja ovat päättäneet olla perimättä näyttelyyn pääsymaksuja, taitelijan peruslinjan mukaisesti.

Mikkelin Muisti -keskus avataan vapun alla 2021: kohokas vai lässähdys?

Syntymäkaupunkini Mikkelä kamppailee vähenevän ja vanhenevan väestön, heikentyvän työllisyyden ja kuntatalouden kriisin sekä SOTE-riitojen keskellä kohentaakseen vetovoimaansa. Tärkeä ponnistus on vapun alla 2021 avattava Sodan ja Rauhan keskus *Muisti*. Aika näyttää, pullistuuko tästä kohokas vai ... Ennen kuin tämä kysymys ratkeaa, voisi keskus jonakin vuonna kelvata sukuseurankin retkikohteeksi.

PIENVILJELY HARRASTUKSENA

Kun ajaa Koillismaalle, puut lyhenevät, pellot pienenevät ja suot laajenevat. Ennen maatalous oli monimuotoista ja sitä täydennettiin metsätuloilla sekä luonnon antimilla. Posiolainen appiukkoni raivasi metsästä pitkiä peltoja. Ne ovat nyt käytössämme ja pyrimme pitämään ne avonaisina omilla konsteillamme. Kun vaimoni Seijan kanssa valmistuimme lääkäreiksi Turussa 43 vuotta sitten, suuntasimme ajan hengen mukaan tekemään kansanterveys työtä maaseudulle. Itse asiassa suunnittelimme menevämmme Posiolle vuodeksi, mutta työ oli niin mielenkiintoista ja monipuolista, että viihdyimme siellä kahdeksan vuotta. Tuona aikana juuruimme seutuun. Ostimme appivanhemmilta maata ja satavuotiaan keloladon, josta tuli mökkimme. Noina vuosina saimme kokemusta eläinten hoidosta ja viljelyksestä ja opimme suvun marjamaat sekä kala-apajat.

Viljely sopi hyvin harrastukseksi Posiolla asuessamme lukuisten päivystysten ja pienten poikiemme hoidon lomassa. Rakensimme kierätysmateriaalista kookkaan kasvihuoneen, joka monipuolisti viljelymahdollisuuksia. Saimme kasvihuonekurkkuja, purjoa, ruusu- ja parsakaalia, paprikoita ja enimmillään kolme kiloa tomaattia päivässä. Yrttivalikoima alkoi laajeta.

Noina kesinä kasvatimme kalkkunoita. Appiukko opetti teurastuksen ja siihen liittyvän käsittelyn. Jos lihaa syö, täytyy ymmärtää mistä liha saadaan, ja perinteisesti hyötyeläimet ovat lopulta päätyneet pataan. Olemme hoitaneet hyötyeläimemme hyvin. Hanhet saivat vapaasti aterioita järvenrannassa koko kesän ennen syksyistä kohtaloaan. Eräänä kesänä ostimme häkkikanalasta 20 sulkasatoon ehtinyttä kanaa. Väljässä, auringonvalon valaistamassa huoneessa viljalla, vihannalla ja ruoan tähteillä ruokittuina ei kestänyt kauaakaan, kun parvemme muni 18 munaa päivässä. Koska viisihenkinen perheemme ei pystynyt käyttämään kaikkia muniä, aloimme pakastaa niitä.

Timo Mattila eläinystäviensä ympäröimänä.

Pieneen pilttipurkkiin rikoimme kaksi munaa ja isoon kolme. Saimme pakastimeen kesän aikana koko seuraavan talven kananmunatarpeen ja syksyllä vielä 20 kanaa. Pakastetut kananmunat sopivat ruoanlaittoon ja leivontaan, mutta ne eivät enää vaahtoudu.

35 vuotta sitten muutimme Oulun seudulle erikoistumisien ja lasten tulevaisuuksien vuoksi. Olemme jatkaneet viljelyä edelleen. Suvun Pito-perunaa viljelimme niin kauan, kunnes kasvitautit hävittivät kannan. Nykyisin kasvatamme Lapin puikulaa, Mustaa maatiaista, Keisarinkruunua, Siikliä ja Timoa. Kasvatamme ryvässipulia, jota on seudulla kasvatettu yli sadan vuoden ajan. Ostimme siemensipulit paikallisen 4H-yhdistyksen myymälästä. Pohjoisen ympärivuorokautisessa valossa sipulien ja mausteyrttien aromi kehittyi vahvaksi. Kasvilavassa kasvatamme minttua ja herkimpiä yrttikasveja. Kesäksi otamme mökillemme ruukkuviljelyllä kasvatettavat inkiväärin ja sitruunahainän. Avomaalla pärjäävät mangoldi, rucola ja vuonankaali. Peltoon olemme istuttaneet tyrnejä. Ne ovat talvehtineet hyvin jo monia talvia. Sato on vielä pieni, koska jänikset verottavat kasvustoja, ja ohikulkevat porotkin riipivät halukkaasti tyrnien versoja. Aivan uutta sisältöä kesiimme tuli karitsojen kasvatuksesta. Sain kolme pässikaritsaa pojittamme ja miniöiltämme 50-vuotislahjaksi useita vuosia sitten.

... jatkuu

Samalla sain hyvän syyn viettää yksinkertaista maalaiselämää kahden kuukauden ajan vaatimattomalla mökillämme.

Karitsoita ei voi jättää päiväksiäkään, sillä ruoasta, vedestä ja turvallisuudesta on huolehdittava. Seudulla elää karhuja, joista havaintoja on vuosittain parin kilometrin säteellä mökistämme. Talvisin pellon lumelle ilmestyvät tassunjäljet varmistavat ilveksenkin esiintymisen seudulla. Myöhemminä kesinä pässikaritsoita on ollut 6-7 kerralla. Ne huolehtivat pellon niitosta ja kulkiessaan rikkovat pellon pintaa avaten maaperässä uinuville siemenille tilaa versota. Karitsoiden kulkureiteille on noussut mm. kuminaa, kissankäpälää ja kissankelloa. Karitsoista saa erinomaista luomuravintoa, lämpimiä taljoja sekä lantaa kasvimaalle ja kasvilavaan.

Maatiaiskanit kasvavat kesässä kohtalaisen kokoisiksi paisteiksi, joista valmistuu ranskalaisten ja espanjalaisten ystäviemme resepteillä gourmet-ruokaa. Bouquet garni-mausteyrttikimppu kasvatetaan itse. Kaninnahat on muokattu.

Elämä mökillä on leppoisaa. Päivät ja yöt ovat valoisia. Koska ei ole radiota eikä televisiota, on aikaa seurata luontoa. Luonto ei ole koskaan äänetön: linnunlaulu, tuuli ja aaltojen liplatus toimivat radiona ja iltataivas televisiona. On aikaa käydä edempänäkin soutaen verkoilla muikun ja siian pyynnissä. Verkkoon tarttuu taimen ja harjus silloin tällöin. Ahvenfileet ovat arkiruokaa. Hyötyliikunnan merkeissä käymme patikoiden tarkastelemassa marjamaita: kesän kulku osoittaa millaisilla soilla hillat ja karpalot löytyvät.

Vuosikymmenten aikana appivanhempien rai-vaamasta laitumesta on tullut kukkaketo toistuvilla viikateniitoilla ja karitsoiden laidunnuksella. Oppikouluaiikainen kasvien keruu helpottaa kedon kasvien tunnistusta, joskin kasvikirjoja kertaamme joka kesä. Kukkien lisääntyminen on tuonut monia perhosia seudulle.

Erityistä iloa on antanut loistokultasiipien lento jo yli kymmenenä kesänä.

Koillismaan linnustossa on tapahtunut muutoksia. Lapintiaisia emme ole nähneet enää vuosiin. Sinitiainen ja viherpeippo ilmestyivät noin 10 vuotta sitten. Sepelkyyhky on runsastunut. Laulujoutsenia on paljon. Tilhi pesii tontillamme. Kalasääsken reviiri on lähiseudulla. Maakotkan lisäksi myös merikotkaa näkee joka kesä. Uivelo hätkähdyttää keväisellä kauneudellaan. Teeriparvet soivat keväällä järven jäällä, metsokukko ruokailee kedon katajikossa ja läheiseltä suolta kuuluu riekon käkätys. Kurki pesii vastarannalla. Taivaanvuohen pärinä kuuluu korkealta ja lehtokurppa sekä kapustarinta vaatimattomilla äänillään ilmoittavat reviiristään. Laululinnut konsertoivat yötä päivää kevätkesän. Tuulihaukan poikasia on rengastettu viitenä kesänä niityn takaisen avopöntön poikueista ja helmipöllön poikasia vanhan havumetsämme pöntöstä.

Pohjanlepakoita lentää pellonreunan yllä hämärissä ja päivisin niitä on vanhan aitan hirsien raoissa.

On rentouttavaa olla lähellä luontoa ja tavaltaan osa sitä. Parin kuukauden kesäinen slow life lähes tavoittamattomissa on hyvää vastapainoa nykyaikaiselle elämälle. Bonuksena saamme hyvää lähiruokaa!

Kun vielä joskus kuulisi suden ulvonnan pimeänä syysyönä, samalla niityn yläpuolella näkyvää Linnunrataa ihailen!

Kellon Kiviniemessä 21. päivänä marraskuuta 2020,

Timo Mattila, Kohonen 69221
(Juho/Yrjö/Aili)

UNTO KOHOSEN MUISTOLLE

UNTO KOHONEN 1934-2020

(Matti/Uuno)

Sukuseuramme perustajajäsen Unto Kohonen menehtyi vappuna 2020 pitkäaikaiseen sairauteen. Unto oli Koho-kohtia -lehden monivuotinen avustaja osuvilla piirroksil- laan. Muistelemme Untoa hänen pikkusiskonsa **Eine Kohosen haastattelulla, haastattelijana Jussi Simpura:**

”Minulla on niin paljon muisteltavaa Untosta, kun olimme lapsesta asti läheisiä ja ikäerokin oli vain kaksi vuotta”, aloitti Eine Kohonen. ”Meillä oli lapsena mukavaa siellä Sortavalan Helylässä, missä isä oli töissä puusepäntehtaas- sa ja eno asui naapurissa, äidin puolen ukkikin oli samalla tehtaalla kuin isä. Asuttiin Helylänjoen rannassa, sen Sorta- valan puoleisella reunalla”.

”Isä, Uuno Kohonen, oli taitava puuseppä ja teki itse kaikki kodin huonekalut. Muistan, kun hän taivutti koivusta meille jakkarat ihan Alvar Aallon tapaan, vaikka Aallosta ei vielä tiedetty mitään. Untolle hän oli tehnyt pienen puuhevosen. Kun lähdettiin talvisodan evakkoon, viisivuotias Unto katseli, kun aikuiset keräsivät tavaroita tienvarteen evakkokuormia varten. Unto vei sen puuhevo- senkin sinne. Kun sitten evakkokuorma tuli perille, olivat kaikki muut tavarat tallella, mutta se Unton puuhevonen oli kelvannut jollekulle. Kovasti Unto sitä suri”.

Unton asuinpaikkoja Sortavalan Helylän jälkeen olivat Vaajakoski, Särkisalmi, Padasjoki ja uudel- leen Vaajakoski. Isän työn perässä aina muutettiin. Unto oli jo lapsena hyvä piirtäjä. Unton ura ammattigraafikoksi eteni vaiheittain. Koulunkäynti oli hankalaa, kun matkat kotoa kouluun olivat pitkiä ja kun asuinpaikkoja piti muuttaa. Mutta koulukirjatkin Unto piirsi täyteen lisäkuvitusta, villin lännen kuvia ja kaikkea muuta.

Kun muutettiin takaisin Vaajakoskelle, pääsi Unto töihin SOK:n tehtaalle, aluksi lyhyeksi aikaa korjaamolle. Joku keksi hänen piirtäjätaitonsa ja Unto siirtyi mainososastolle. Hän oli töissä myös silkkipainossa. Isänsä toivomuksesta Unto oli pyrkinyt Ateneumiin, ja 1960-luvun alussa tämä onnistuikin ja graafikon urasta tuli hänen elämäntyönsä. Hän teki töitä myös omaan laskuun- sa, esimerkiksi kirjan kansia ja kuvituksia.

... jatkuu

Eine Kohonen muistelee: ”Minä olin Ruotsissa, kun Unto oli varusmiehenä Koriolla. Kirjoittelimme kovasti, ja Unton kirjeet olivat täynnä kaikenlaisia piirroksia sotaväestä ja muutenkin. Minä lähetin silloin tällöin hänelle paketteja Korialle, ja niissä oli aina Camel -tupakkaa. Unto kertoi, miten koko tupa siellä kasarmilla odotti Ruotsin-pakettia ja kaikki pääsivät osille tupakoista”.

Ateneumiin Unto pyrki pariin kertaan ja pääsi iltalinjalle työnäytteeksi lähettämillään ja paikan päällä tekemillään piirroksilla. Opiskeluvuikkoina Unto asui ensin jonkin aikaa tätinsä Maikki Kohosen, erinomaisen keittäjän, luona ja muisteli aina tädin lihapullia. Toisella kerralla hän asui vaimonsa veljen perheessä ja myöhemmin helsinkiläisessä kultaseppäperheessä, josta tuli Unton ja hänen puolisonsa Ailin elinikäisiä ystäviä. Opiskeluaikoina Unton perhe asui Jyväskylässä.

”Meillä oli erittäin hyvä kotikasvatus. Isä vei meitä lapsia usein elokuvaan ja osti paljon kirjoja lahjaksi. Sieltä Untokin sai piirustuksiinsa aiheita. Isä oli myös musikaalinen ja haaveili aina pianon ostamisesta. Hieno isä, ei paremmasta väliä. Myös Unto oli musiikkimiehiä: hän soitti mandoliinia, kitaraa ja pianoa ja oli kuorolaulaja. Joskus esiintyi yksinkin, soololaulajana. Ja oli hänellä teatteriharrastustakin, oli mukana harrastajien kesäteatterissa silloin tällöin”.

Viimeisinä vuosinaan Unto sairasti paljon ja liikkuminen oli vaikeaa. Huumoria kuitenkin riitti. Yhdellä hänen viimeisistä käynneistään siskonsa luona vieraat olivat pihalla lähdössä kotiin ja sisarukset ottivat vanhaan tapaan toisensa käsikynkkään. Eine sanoi, taas vanhaa tapaa muistaen: ”Juostaankos kilpaa?”. ”Juostaan vaan, ei se minusta ole kiinni!”, sanoi Unto.

Kohosen sukuseura kunnioittaa Unto Kohosen muistoa.

UUTISIA JÄSENISTÖLTÄMME KOHOSTEN KOHOKOHTIA

Jari Lasse Olavi Kohonen 70 vuotta
SYNTTÄRIT KORONA-AJAN TAPAAN

***Kuvassa Jarin perhettä (Pekka/Viljo)
koolla juhlan kunniaksi***
Jari ja Riitta äärimmäisenä vasemmalla

Perjantai 25.9.2020 oli aurinkoinen 70-v. päivänä. Mietin taakse jäänyttä elämäni ”saldon” jäädessä plussan puolelle. Koen elämässäni olleen onnekkua, josta olen kiitollinen.

Mitään suuria synttäreitä en ollut ajatellutkaan pitää. Korona rajoituksia olimme noudattaneet, mutta lapsille halusimme jotain järjestää. Katariina ja Antti sekä Lara-kissa tulivat Tampereelta. Tuukka ja Annika saivat järjestettyä vapaata ja näin oli perhe koossa.

Lauantaina 26.9. päätimme lähteä ”ulos syömään”. Sää mahdollisesti hyvät puitteet retkellemme. Vaellus metsäpolulla, kypsät puolukat sen varrella, lämmin syysaurinko, ruska metsässä ja rannan puissa. Sytytimme tulet nuotiopaikalle. Savu leijui ilmassa. Pojat vuolivat puukoilla makkaratikkuja. Makkaroita paistettiin, sankarille laulettiin, yhdessä oli mukavaa.

Syömisen jälkeen pelasimme pojanpoikien kanssa polttopalloa ja hippasta. Meno oli reipasta. Jotenkin tuntui, että sankarilla oli täysi työ pysyä leikissä mukana. Silti hyppy ylös ja kantapäät yhteen ilmassa onnistui.

Äitini Eilan sanoin ” Elämä on iihanaa”!

Hilkka Summa-Pollitt
70 vuotta (Taneli/Aulis)

70-vuotispäivääni 30.5.2020 vietettiin pienessä piirissä eli ihan oman perheen voimin kesäkodilla Pohjassa (Raaseporissa). Korona rajoitti juhlamista. Onneksi sää suosi, joten voitiin istuskella ulkosalla syömässä vaatimattomasti makkaraa paperilautasilta. Ehkä ensi keväänä voin järjestää jotain vähän juhlallisempaa!

Kuvassa vasemmalta oikealle kumppanini Risto Heinonen, Mikko Summa, Susanna Summa, melkein piilossa Jaakko Summa ja Taru Summa. Tarun pojat Otto (12) ja Konsta (10) ovat jo poistuneet aikuisten ikävyyttävästä seurasta.

60 v.

Aki Kohonen	15.03.2020
Tapio Kohonen	26.12.2020

65 v.

Ari Kohonen	17.08.2020
Marja Hautanen	13.10.2020

70 v.

Paul Medley	27.02.2020
Hilkka Summa-Pollitt	30.05.2020
Jari Kohonen	25.09.2020
Tuija Laitala	25.10.2020
Pirjo Tuomola	17.09.2020
Pertti Tuomola	12.11.2020

80 v.

90 v.

POIS NUKKUNEITA

Unto Kohonen	1.5.2020
--------------	----------

Lämmin osanotto kaikille omaisille.

Yhteystiedot ja osoitteet

Mikäli omat yhteystietosi muuttuvat, muistathan ilmoittaa siitä jäsenrekisterin hoitajalle, Pirjo Lehtiselle, puh. 040-561 2730, sähköposti: aune.lehtinen@kolumbus.fi.

Parhaimmat Onnittelut kaikille merkkipäivän johdosta!

Sukuseuran jäsenmaksujen korotus 1.1.2021 alkaen

Jäsenmaksujen korotuksesta ja perhekohtaisesta jäsenmaksupaketista keskusteltiin varsinaisessa sukkokokouksessa Sofiassa 26.9.2020. Vuosikokous kannatti korotusta, minkä jälkeen asia otettiin käsittelyyn hallituksen kokouksessa 18.11.2020. Siellä päädyttiin viiden euron korotukseen henkilötasolla. Tällä tavalla parannamme maksuvalmiutta ja turvaamme sukuseuran juoksevat menot ja yhteistapahtumat. **Huom.:** Sukuseuran pankkitili on siirretty Danske-bankista Osuuspankkiin 1.1.2021.

* * * * *

Nettilehti kaikkien saataville!

Lehti nro 25 / 2020 on viimeinen paperilehti. Tämän jälkeen lehteä julkaistaan vain netissä sukuseuran kotisivuilla. Halutessaan jokainen voi sen sieltä tulostaa itselleen. Voisimme selvittää, miten saisimme sähköisen lehden ensi vuonna jakeluun niille, jotka eivät käytä nettiä. Yksi mahdollisuus olisi, että nämä henkilöt etsivät lähipiiristään jonkun, jolla on yhteydet ja mahdollisuus tulostaa lehti. Tässä etsimisessä voisimme ehkä olla avuksi. Ota yhteyttä! Yhteystiedot sivulla 3.

Lähetäkää jäsenkuulumisia, merkkipäivätietoja ja uutisia perhetapahtumista! Olisi hyvä saada näitä tietoja kaikista sukuaaroista!

Poikkeusvuosi 2020: Korona vei meiltä huolettomat kohtaamiset ja tyhjensi kaupunkien kadut ja kaupat.

Julkisilla paikoilla, kuten kauppakeskuksissa ja liikennevälineissä, edellytetään nyt korona aikana kasvomaskien käyttöä.

Suuret kauppakeskukset ammittavat tyhjyyttään. Väkeä liikkuu vain ruoka-kaupoissa. Maskin tärkeys korostuu varsinkin tilanteissa, joissa on paljon ihmisiä lähekkäin eikä turvaväleistä pystytä huolehtimaan.

